

9. Det indre marked og andre politikker

Forfatningstraktaten

- Viderefører retsgrundlaget for store dele af EU-samarbejdet.
- Indfører på visse områder udtrykkelige retsgrundlag for fælles politikker, som allerede nu er genstand for EU-samarbejde.
- Ændrer ikke væsentligt på bestemmelserne for f.eks. det indre marked eller på en række sagområder fra miljø- og forbrugerbeskyttelsespolitik til folkesundheds- og industripolitik.
- Etablerer en nødbremse ved beslutninger om koordination af sociale sikringsordninger, hvor der indføres kvalificeret flertal i Rådet.

Målet med forfatningstraktaten har ikke været at ændre grundlæggende på EU's mange politikområder. På en lang række samarbejdsområder er der derfor ingen eller kun få ændringer i forfatningstraktaten. Det gælder inden for reglerne om EU's indre marked og inden for de fleste af EU's andre politikker som f.eks. beskæftigelse, miljø, transport, landbrug og fiskeri, forbrugerbeskyttelse og forskning.

Den største ændring inden for disse områder er, at det nu bliver udgangspunktet at EU-lovgivning vedtages med Europa-Parlamentet som medlovgiver gennem den almindelige lovgivningsprocedure. For en række områder betyder det samtidig, at man går fra enstemmighed til kvalificeret flertal. Dette gælder f.eks. for vedtagelser om social sikring for vandrende arbejdstagere under det indre marked. Her indfører forfatningstraktaten dog en såkaldt »nødbremse«, der gør det muligt for et enkelt medlemsland at blokere for vedtagelsen – i praksis ved at henvise beslutningen til Det Europæiske Råd, som træffer afgørelse med konsensus.

Herudover udbygger forfatningstraktaten på visse områder et allerede eksisterende retsgrundlag med mere præcise bestemmelser. Det gælder f.eks. for energi, sport og civilbeskyttelse. Dermed klargøres formålet og beslutningsprocedurerne på disse områder.

I det følgende gennemgås retsgrundlaget for EU's indre marked og andre politikker med særlig vægt på de få nye eller ændrede retsgrundlag.

En samlet oversigt over nye og ændrede retsgrundlag i forfatningstraktaten findes som bilag 3.

9.1 Det indre marked, herunder vandrende arbejdstagere

Det indre marked er en af hjørnestenene i EU. Forfatningstraktaten viderefører retsgrundlaget stort set uændret i 46 artikler i begyndelsen af traktatens del III, jf. art. III-130-176.

Det er fortsat målet med det indre marked at etablere et område uden indre grænser med fri bevægelighed for varer, personer, tjenesteydelser og kapital, jf. art. III-130.

Arbejdskraftens fri bevægelighed, herunder vandrende arbejdstagere

Den fri bevægelighed for personer og tjenesteydelser sikres bl.a. ved videreførelse af retsgrundlag for EU-lovgivning om arbejdskraftens fri bevægelighed, jf. art. III-133-136. I lighed med de gældende traktatbestemmelser indeholder forfatningstraktaten således også et retsgrundlag om social sikring for vandrende arbejdstagere i EU. Bestemmelsen gør det muligt at vedtage ordninger om beregning og udbetaling af ydelser til vandrende arbejdstagere, der er lønmodtagere eller selvstændige, og deres ydelsesmæssige pårørende, jf. art. III-136, stk. 1.

Som noget nyt betyder forfatningstraktatens hovedregel for beslutningsprocedurerne, at beslutninger om koordination af sociale sikringsordninger træffes med kvalificeret flertal i Rådet og med Europa-Parlamentet som medlovgiver. Se kapitel 11 om EU's beslutninger. Bestemmelsen om koordination af sociale sikringsordninger indfører dog en nødbremse, som gør det muligt for et medlem af Rådet at henvise et forslag til behandling i Det Europæiske Råd, hvis det »vil berøre grundlæggende aspekter af det pågældende medlemslands sociale sikringsystem, herunder anvendelsesområde, omkostninger og økonomisk struktur, eller berøre dette systems finansielle balance«. En sådan henvisning suspenderer den almindelige lovgivningsprocedure. Se art. III-136, stk. 2.

Det Europæiske Råd skal ifølge bestemmelsen inden fire måneder efter denne suspension enten sende forslaget til fornyet rådsbehandling eller anmode Kommissionen om at fremlægge et nyt